

Musikk og tradisjon – «ikkje berre stensilerte lefser»

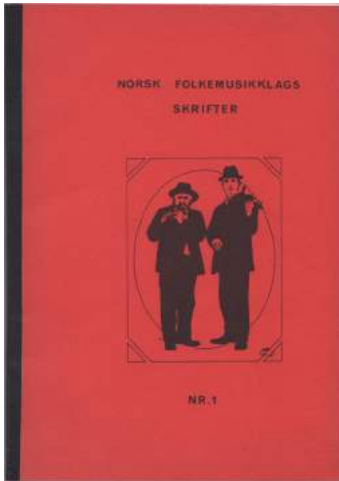
Sveinung Søyland Moen

Når laget no rundar 70 år, er skriftserien ikkje meir enn 35, men arbeidet med skriftera har sidan starten av 1980-åra utvikla seg til å verta ei av dei viktigaste oppgåvene for laget. Nesten 200 artiklar med stor tematisk breidd er trykt i skriftera sidan starten, i tillegg til bokmeldingar, konferanserapportar, samandrag av masteroppgåver, med meir. Me vil her gi eit innblikk i innhaldet og historia til skriftserien.

1983–1991: Dei første åra

Heilt frå starten i 1948 hadde Norsk folkemusikklag med ujamne mellomrom samla medlemmane til foredrag om norsk folkemusikk. Etter ein periode med lite aktivitet i laget, starta møteverksemda opp att på byrjinga av 1980-åra med seminar om aktuelle tema i folkemusikkmiljøet. Seminara til laget er omtala i eigen artikkel i dette skriftet og temaa for seminara vil verta utførleg diskuterte der. Eg vil difor berre koma kort innom seminar-temaa i denne artikkelen. Under årsmøtet til Norsk folkemusikklag 30. januar 1983, som vart halde i samband med seminaret, foreslo dåverande leiar Ingrid Gjertsen at laget burde gi ut seminarinnlegga i bokform. Den auka folkemusikkinteressa frå 1970-åra og utover hadde skapt eit behov for meir litteratur innan feltet for eit større publikum enn tidlegare. Artiklar var etterspurde og forslaget til Gjertsen vart difor tatt godt imot. I referatet frå årsmøtet kan me lesa at det kom fleire innspel i saka: Kjell Oversand

meinte at skriftet burde få ei fin form og «ikkje berre stensilerte lefser», og at laget på sikt burde gi ut ein serie skrift med namn «Norsk folkemusikk-lags skrifter». Årsmøtet gjorde til slutt følgjande vedtak: «Styret blir pålagt å sørge for at denne skriftserien kjem ut. Berit Skeie tilføyde at skriftera bør ha tilvising til andre skrift, artiklar og t.d. nye hovudfagsoppgåver som kjem ut med folkemusikk- og folkedanseme».

Framsida til skrift nr. 1. Motivet var henta frå programheftet til utstillinga «Spøll åt mæ» som stod på Ringve Museum i 1982. Illustrasjonen var laga av John Mosand etter eit fotografi tatt i Åfjord ca. 1920. Personane på fotografiet, og difor modellane for illustrasjonen, er Klaus Mørraunet med klarinett og Albert Amundal med fele.

Ambisjonane var høge og skriftet, som kom ut januar 1984 og då vart nr. 1 i serien, inneheldt åtte innlegg frå seminaret året før, i tillegg til eit oversyn over folkemusikk- og folkedansrelaterte hovudfagsoppgåver utgjevne i perioden 1970 til 1982. Hovudtemaet for seminaret i 1983, og difor i skrift nr. 1, var problematikken kring folkemusikkdefinisjonane, med undertema som «Teori og metode i folkemusikk- og folkedansforskinga», «Historiesyn og folkemusikk og folkedans» og «Gammaldans – stebarn i norsk folkemusikk og folkedans». Ikkje alle seminarinnlegga vart sendt til skriftet, men dei innlegga som kom inn viser god breidde i tilnærminga til temaa.

Det første skriftet var likevel eit nokså enkelt skrift i utforming. Økonomien var stram, og estetikken måtte i stor grad vika for å prioritera eit godt fagleg innhald. Heile arbeidet vart dei første åra gjort på dugnad, inkludert alt arbeidet med redigering og trykking av skriftet. For yngre lagsmedlemmar som er oppvaksne i datamaskinalderen, noko som langt på veg òg inkluderer underteikna, er det vanskeleg å sjå føre seg kor mykje arbeid

som faktisk låg bak eit slikt redaksjonsarbeid i ei tid der skrivemaskinen var det viktigaste verktøyet. Etter at alt innhaldet var kome inn, med lett blanding av handskrivne og skrivemaskinskrivne artiklar, måtte heile manuset skrivast opp att på skrivemaskina for å få eit heilskapleg uttrykk. Deretter måtte handskrivne noter og liknande kopierast inn som illustrasjonar. Trass i at arbeidet var krevjande, var redaktørjobben dei første åra lagt til leiaren for laget som attpåtil fungerte som kassarar.

Allereie før skrift nr. 2 kom ut, vart det diskutert ei vidareutvikling av skriftserien. I årsmeldinga frå laget i 1984, som står å lesa i referatet frå årsmøtet i 1985, står det følgjande:

Norsk folkemusikkklags skrifter nr. 1, med innlegg frå seminaret i Trondheim 1983, kom ut i 1984 og vart sendt til medlemmene og interesserte institusjonar i august. Skrifter nr. 2, frå seminaret på Fagernes 1984, vert sendt ut i mars 1985. Ikkje alle seminarmanusa kjem inn. Skrift nr. 2 er berre på 50 sider. Det kunne vore ein tanke å ta inn stoff utanom seminarinnlegga dersom det er vanskar med å få stoff nok til ei årleg publisering. Seminar-publikasjonen bør heller ikkje koma for lang tid etter seminaret, t.d. ved å slå saman to seminar i same publikasjon. Desse sakene bør takast opp til drøfting.

Skrift nr. 2, som til slutt vart på 84 sider, kom likevel ikkje ut før i 1986 og inneheldt då innlegg frå seminarane i 1984, 1985 og 1986. Det viste seg å vera krevjande å få inn alle seminarinnlegga i skriftleg form, noko som gjorde at ein måtte samla opp frå fleire seminar for å få nok stoff til ein publikasjon. Temaa for dei nemnde seminarane var «Folkemusikkkomgrepet og formålet med folkemusikkforskning: Forskinga i høve til den levande folkemusikken», «Folkemusikktradisjonar i Numedal og Nord-Norge» og «Eldre samspelsformer. Endringar i solotradisjonen». I tillegg til artiklane vart det tatt med ei ny liste over hovudfagsoppgåver, denne gongen utgjevne mellom 1983 og 1985. I referatet frå eit styremøte i laget 27. mai 1986, kan me vidare lesa at den nokså enkle utforminga av skriftera ikkje berre kom av dårleg økonomi, men var ei medviten handling frå styret for å sikra at skriftet var lett tilgjengeleg:

Skriftet bør fortsatt vera ein billegproduksjon, og ha preg av eit «arbeids-skrift» d.v.s. innehalda ikkje berre ferdige forskningsprodukt, men saker som har meir rapportpreg. Slik sikrar vi at ting kjem ut, og at interesserte kan kjøpa det for ein billeg penge.

- 14 -

Ein kvæde står fritt.

Eg vil gje dykk nokre dame på korleis eg som kvædar
formar om - og bygger på t.d. to kjente folkeviser
som vi alle har lært på skulen:

Eg gjette tulla
Kjerringa med staven

Så nokre ord om slåttestev. Og liitt om korleis nokre
av dei nyare av desse, kom til verda:

Eg hadde ein onkel som heitte Jon, som var ein god
felemakar og elles ein taksam og distrø person.
Han var alltid oppteken av kunsten - og felene hans
var som smykker. Men ein ting var irriterande med onkel.
Han heyrde aldri etter når mokon skulle fortelja noko.
Fyrst når historia var mest ferdig, byrja han å fatte
interesse - og da var omkvedet: "Hotte sie du? Hosse
va' det da? ...." På morgokvisten før "frøkenen" hadde
stått opp, hadde onkel Jon for vane å teste felene sine.
Og da brukte han alltid dei fyrste veka i slåtten fenta.
Og eg syntes liksom fela og sa: "Hotte sie du, hotte sa du-
si' du det du? Hotte sie du og hotte sae du? Sudeli-
sudela sudeli sudela....."

Dei fyste ^{strofene} i visene til Geirr Lystrup på plata
"Ha ti' da" vil eg og spå vil bli slåttestev. T.d.
"Steinhaugen. Beinhaugen. Fekk du arbeid uti byen sist du
for?"

Det finst mykje som er barnetradisjon innanfor slåtte-
steva:

Me tødde frå Moen te Munkøya,
så heyrde me det tromma på Trommøya
Og det va vesle Jon unde Skinnbløya. [Etter Ola Stuverud,
Tuddal.]

klar parallell. Hva er folkemusikk og hva er ikke folkemusikk? Eller: Hva er religiøse folketonar og hva er det ikkje? Usansett, eksemplet nedenfor kan illustrere noe av den sammenhengen jeg her prøver å belyse. Oppskrifta er gjort etter et opptak fra Hardanger, Endre Elvås spiller hardingfele og Jon Velure akkompagnerer med akkordspill på piano.

Endre Elvås, Hardanger, Hardingfele. Jon Velure, Hardanger, piano.

Elvås 3. *Fjellroa, vals. (første del av stikken)*

Oppskrift v. J. Velure.

Fele:

Piano:

Piano:

Piano:

O.S.V.

To sider frå skrift nr. 2. Skriftet hadde dei første åra eit tydeleg «skrivemaskinspreg» der rettingar gjerne vart gjort for hand (til venstre). Notedøma var òg handskrivne og vart kopierte inn (over).

Det tredje skriftet i serien kom ut i 1987 med Bjørn Aksdal som redaktør. Han overtok då òg som formann for laget frå 1988. Temaet for dette skriftet (og seminaret i 1987) var opplæring i folkemusikk og folkedans. Med denne utgåva vart det gjort ei endring som gir god innsikt i dette seminaret. Innlegga på seminara vart gjerne følgd av ein diskusjon rundt temaet, og i 1987 vart det skrivne referat frå alle desse diskusjonane. Referata vart førte i pennen av Erling Flem og er sett inn etter kvart av dei aktuelle innlegga i skriftet.

Dette er gode vitnesbyrd frå seminaret for ettertida då dei viser lesarane korleis dei ulike innlegga vart tatt imot i samtida, representert ved publikum på seminaret.

I det fjerde skriftet vart det for første gong i serien trykt artiklar skrivne av folkemusikkkforskarar frå nabolanda våre. Laget ønska med seminaret i 1988 å sjå litt utover eigne landegrenser, til forskning i Sverige og Danmark med overføringsverdi til norske forhold. Dette førte til at seminaret òg trekte deltakarar frå desse landa, særleg Sverige. Temaet for seminaret var «Metoder til analyse av rytme og metrikk i folkemusikk og folkedans». Sven Ahlbäck og Henning Urup sine hovudinnlegg vart trykte i skrift nr. 4, saman med eit innlegg frå Jan-Petter Blom som leverte ein kommentar til Ahlbäck sitt innlegg i ein slags opponentrolle under seminaret.

Skrift nr. 5 inneheldt nokre av innlegga frå seminara i 1989 og 1990, som hadde følgjande tema: «Dialekter i norsk folkemusikk og folkedans – myte eller realitet? Stil og formdrag som struktur i dialekt og tradisjon» og «Gamle og nye nedtegninger av folkemusikk og folkedans som kilder i videreføring og forskning». Men av 17 munnlege innlegg på dei to seminara, vart berre 7 leverte til skriftet. I forordet til skriftet vart det difor diskutert moglege nye modellar for innhaldet i skriftet, som til dømes å trykka opp fagartiklar som var særleg vanskeleg tilgjengelege eller hovudfagsoppgåver i folkemusikk og folkedans. Ein førebels konklusjon vart at dei ville prøva å famna vidare og med større variasjon i innhaldet. Som ein liten kuriositet i skrift nr. 5 kan nemnast at illustrasjonane, med unntak av framsida, var henta frå Olaus Magnus sitt storverk *Historia de Gentibus Septentrionalibus* (Historia om dei nordiske folka) frå 1555. Då skriftserien 20 år seinare fekk nytt namn og fast framsideillustrasjon, vart denne illustrasjonen henta frå nettopp dette verket.

Etter fem skrift som hovudsakleg inneheldt skriftlege versjonar av seminarinnlegga, vart det med skrift nr. 6 valt ei litt anna retning for skriftserien. Dåverande redaktør Bjørn Aksdal skriv i forordet at det var fleire grunnar til denne avgjerda, mellom anna dei nemnde utfordringane med å få inn seminarinnlegga i skriftleg form, men òg eit ønske om å publisera interessant stoff som laget meinte alt for få hadde tilgang til. Då skrift nr. 6 kom ut, var arbeidet med å etablere eigne folkemusikkutdanningar ved

fleire av dei store utdanningsinstitusjonane godt i gang, men det var utfordringar med å finna nyare litteratur innan folkemusikk og folkedans til pensumlistene. Frå 1970-åra og framover var det likevel skrivne fleire relevante hovudfagsoppgåver og magisteravhandlingar, og nokre av desse vart sett på pensum saman med den eldre forskingslitteraturen. I skrift nr. 6 vart ei heil slik hovudoppgåve publisert, i dette tilfellet Ove Larsen si oppgåve «Trekke ved polstradisjonen i Drevja». Larsen si oppgåve utgjorde hovuddelen av skriftet dette året, i tillegg til to innlegg frå seminaret i 1991 (totalt vart seks innlegg presenterte på sjølve seminaret). I forordet til skrift nr. 6 vart det nemnd at fleire oppgåver ville verta presenterte i skriftet dei komande åra. Til sist i dette skriftet valde styret å ta med «Informasjon frå Norsk folkemusikklag». Dette inkluderte temaet for det komande seminaret, presentasjon av ny informasjonsbrosjyre for laget, oppmoding om innmelding i International Council for Traditional Music (ICTM), oversyn over tidlegare publikasjonar i skriftserien, oversyn over nye publikasjonar om folkemusikk og folkedans, og informasjon om aktuelle seminar og møte i tida fram mot neste nummer av skriftet.

1992–2004: Folkemusikkutdanningane styrkar forskingsmiljøet

Skrift nr. 7, som kom ut i 1992, markerte ei viktig utvikling i skriftet si historie. For første gong var redaktørvervet skilt frå leiarvervet i laget, noko som var nødvendig pga. den store arbeidsmengda som følgde med redaktørvervet. Det viser òg at skriftet hadde vorte ein særleg viktig del av arbeidet i laget. Frode Nyvold, som arbeidde ved Folkemusikkstudiet på Rauland, hadde då overteke som redaktør medan Rolf Karlberg hadde vorte leiar i laget.

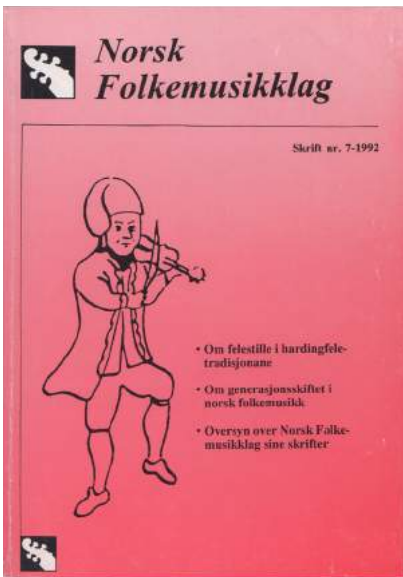
Målet om å publisera heile hovudfagsoppgåver, som eit ledd i å publisera litteratur som få hadde tilgang til, fortsette dei første åra av Nyvold si redaktørtid. I skrift nr. 7, 8 og 9 vart følgjande hovudoppgåver trykte: «De ulike felestille i hardingfeletradisjonene» av Bjørn Anmarkrud, «Folkedans, disiplinering og nasjonsbygging» av Ingar Ranheim, og «Munnharpas tidlige historie i Skandinavia» av Gjermund Kolltveit. I skrift nr. 6 var det

nemnd konkrete planar om å publisera eldre hovudfagsoppgåver, og sjølv om Anmarkrud si oppgåve var frå 1975, er det verd å merka seg at oppgåvene til Ranheim og Kolltveit i skrift nr. 8 og 9 var heilt nye. Arbeidet med å etablera eigne folkemusikk- og folkedansutdanningar, som hadde gått føre seg sidan tidleg i 1980-åra, hadde byrja å bera frukt, og forskinga innan feltet bløma utover 1990-åra. Enkelte innlegg frå seminarane desse åra vart òg tatt med i skriftinga. Med det sjuande skriftet i serien såg ein behov for eit meir grundig oversyn over artiklane laget hadde gitt ut så langt, og Mary Barthelemy laga ei detaljert liste som vart trykt sist i dette skriftet.

Med særleg trong økonomi dei første åra, fekk ikkje den estetiske sida av skriftet høg prioritet, så Kjell Oversand må venteleg ha vorte nøgd då skrift nr. 7 kom ut med ei meir solid innbinding og glansa papir på omslaget. Alt med skrift nr. 5 hadde serien fått A5-formatet som framleis vert nytta for serien og logoen til laget på framsida. Utover 1990-åra forsvann etter kvart òg «skrivemaskinsuttrykket» som så langt hadde prega serien. I tillegg vart det fleire illustrasjonar, mellom anna i form av foto i skriftet. I arbeidsprogrammet for Norsk folkemusikklag i 1992, kan me lesa at styret

i laget hadde vedtatt å bruka noko meir middel på utsjånaden til skriftet i denne perioden: «Vi vil følge opp den noe mer påkostete trykkingen og innbindingen som ble etablert med skrift nr. 6, forutsatt at vi finner økonomisk grunnlag for dette. Men vi regner med at det går i orden.»

Etter nokre år med få seminarinnlegg, valde laget så med skrift nr. 10 å gi ut innlegg frå både seminaret i 1995

Spelemannen på framsida av skrift nr. 7 vart måla av Olav Hansson frå Heddal i 1782, og avteikna av Leiv Solberg i denne forma som emblem for Folkemusikkstudiet på Rauland.

og 1996. Tema for seminaret på Rauland i 1995 var vokalmusikk og tonalitet, medan det då nytgjævne «Feleverket» var tema for seminaret på Hundorp i 1996. I dette skriftet vart det òg på ny sett opp ei detaljert liste over utgjevingane til laget, med unntak av dei to første skrifter i serien som då var utselde.

I 1998 var Norsk folkemusikklag 50 år, noko som vart markert med det første jubileumsskriftet i laget si historie, trass i at det var skrift nr. 11 i serien. Hans-Hinrich Thedens overtok med dette som redaktør og fekk slik ein noko brå start på dette vervet. Etersom Thedens er den lengstsitjande redaktøren for Norsk folkemusikklags skrift og sat i heile 10 år, ser det likevel ikkje ut til å ha skremt han av, sjølv om han skildrar starten av perioden som krevjande.¹ Skrift nr. 11 opna med ein tekst om laget si historie og eit detaljert oversyn over seminara med innleiarar og tittel på innlegg. Vidare vart laget si tilknytning til ICTM omtala i eigen artikkel, i form av intervju med tidlegare leiar i laget Reidar Sevåg. Det vidare innhaldet i skriftet inkluderte eitt seminarinnlegg, men òg tre frie artiklar der to av dei var baserte på pågåande hovudfagsstudium. Som ledd i jubileumsmarkeringa vart to sentrale artiklar av Erik Eggen og Torleiv Hannaas trykt opp att i skriftet, ettersom desse var vanskeleg tilgjengelege. Skrift nr. 11 vart avslutta med ei ny liste over folkemusikk- og folkedansrelaterte hovudfagsoppgåver frå 1992 og framover.

Thedens fortel at han hadde ambisjonar om utvikling av skriftet, gjerne i retning av fleire frittståande artiklar og ikkje vera like sterkt knytt til seminara som tidlegare. Skrift nr. 12 vart likevel tett knytt til Jubileumsseminaret på Voss i 1998. Dette seminaret hadde det då pågåande Hardingfeleprosjektet som tema, og det vart presentert førebelse resultat frå prosjektet. Skrift nr. 12 inneheldt difor ei skildring av måla for Hardingfeleprosjektet, i tillegg til ulike artiklar med hardingfela som tema. I tillegg var det tatt inn innlegg frå andre seminar som Egil Bakka sitt innlegg «Fra innsamling via arkiv til bruk» i forum for folkemusikk- og folkedanstilsette 1998, og to frie artiklar: «Edda and Runes Alive in Norwegian Stev» av Jacqueline Pattison Ekgren, og Martin Myhr sin artikkel om Bjønndansen frå Trysil.² Med skrift nr. 12 vart

1. Her må det leggjast til at Hans-Hinrich Thedens òg er den nest største bidragsytaren til skriftet med sine 7 artiklar i perioden 1997–2012. Han er rett nok tangert av Tellef Kvifte (7 artiklar i perioden 1991–2015), og begge må sjå seg grundig slått av Bjørn Aksdal som har levert heile 14 artiklar i perioden 1983–2017.
2. Denne vart reaktualisert under Landskappleiken på Trysil sommaren 2018 då artikkelen

det for første gong trykt eit band 1 og 2 av skriftet. Som del av jubileumsmerkinga vart O.M. Sandvik sitt hefte «Setesdalsmelodier» frå 1952 trykt opp som skrift nr. 12 band 2.

Frå skrift nr. 13 (1999) og til midten av 2000-åra hadde kvart skrift eit hovudtema, ofte knytt til seminaret. Temaa for nummera 13 til 18 var: «De reisendes musikk», «Genre, familier, omgrep», «Tonalitet i folkemusikken», «Folkemusikkinnsamling», «Stil og utvikling» og «Revitalisering av tradisjoner». Men det vart òg trykt frittstående artiklar knytt til andre aktuelle forskingstema og opptrykk av eldre vanskeleg tilgjengelege artiklar som Liv Greni sin artikkel «Bånsuller i Setesdal» frå 1960 og Eivind Groven si avhandling «Naturtoneskalaen» frå 1927. I tillegg til meir «tradisjonelle» forskingstema innan feltet, som tonalitetsforskninga, folkemusikkinnsamling og instrumentforskning, ser me òg at samfunnsaktuelle spørsmål i tida vert reflektert i artiklane. Døme på dette er ei meir internasjonal vinkling på fleire av artiklane og spørsmål om etnisitet og den nordiske folkemusikken i det fleirkulturelle samfunnet. Det siste temaet er tydelegast i artiklane frå den andre sida av svenskegrensa, der Dan Lundberg spør «Vem har ansvar for innvandarmusikken?» og David Emil Wickström diskuterer norsk folkemusikk som eit fleirkulturelt fenomen. Det bør òg nemnast at skriftet tok sitt første prøvande skritt inn i den digitale tidsalderen på denne tida. I artikkelen «Gamle ord til gamle tonar» skildra Jon Storm-Mathisen korleis han hadde gått fram i forsøka sine på å syngja eldre Edda-dikt på norske stevtonar, noko som vart illustrert med eit lydopptak med song og kåseri som vart lagt ut på dei dåverande nettsidene til Norsk folkemusikklag.

Under Hans-Hinrich Thedens si tid som redaktør fekk skriftet ei form med fleire faste postar som endå er med i dag: Konferanserapportar, samandrag av hovudfagsoppgåver (etter kvart masteroppgåver) og doktorgradsavhandlingar, minibiografiar om forfattarane, informasjon om Norsk folkemusikklag og eit oversyn over innhaldet i skriftserien. Men Thedens stod òg for det som kanskje er den viktigaste utviklinga i skriftserien si historie, nemleg samarbeidet med Forskningsrådet og utviklinga mot eit vitenskapleg skrift for folkemusikk- og folkedansforskning i Noreg.

vart trykt opp att av arrangøren, noko som var fin gratisreklame for standen til Norsk folkemusikklag der me hadde kappleikstilbod på eldre utgåver av skriftet, m.a. skrift nr. 12.

2005–2013: «Å skyte spurver med kanon» – eit vitskapeleg skrift på godt og vondt

Med skrift nr. 19 tok skriftserien for alvor steget inn blant dei vitskapelege tidsskrifta, då artiklane i skriftet for første gong vart fagfellevurderte.³ Under føresetnad av at laget arbeidde for å etablera denne fagfellevurderinga, var skriftet då allereie godkjend som publikasjonskanal på «nivå 1», eitt av to nivå for inndeling av vitskapelege publikasjonskanalar i Noreg. Hans-Hinrich Thedens takkar i forordet til skrift nr. 19 fagfellene for gjennom dette arbeidet å ha gjort «skriftet bedre og ikke minst konkurranse-dyktig når forfatter er nødt til å vurdere nøye hvor de vil publisere og hva slags uttelling de får for det». Å oppnå denne godkjenninga, var svært viktig for at skriftet skulle fortsetja å vera ein relevant publiseringskanal for universitet- og høgskulesektoren. Bakgrunnen for dette var innføringa av kvalitetsreforma for høgare utdanning i 2003, då det vart innført eit nytt finansieringssystem for universitet og høgskular. Finansiering skulle i større grad vera resultatbasert, og frå 2006 vart dokumentasjon av den vitskapelege publiseringa del av det som vart kalla den resultatbaserte omfordelingsdelinga. Å publisera i kanalar på nivå 1 eller 2 gav no økonomisk utteljing for universiteta og høgskulane i det nye tellekantsystemet som vart etablert på same tid. Dei tilsette innan universitet- og høgskulesektor vart difor i større grad nøyde til å velja publiseringskanalar ikkje berre ut ifrå kva som gav prestisje for institusjonen, men òg kva som gav best økonomisk utteljing. I begge tilfelle var det viktig for *Musikk og tradisjon* å få denne godkjenninga for å framleis vera ein aktuell publiseringskanal for dei største norske forskingsmiljøa innan feltet.

Fagfellevurderinga førte etter kvart til større endringar i skriftserien, inkludert nokre utfordringar. Skrift nr. 19 inneheldt tre innlegg frå seminara i 2004 og 2005 (med revitalisering av tradisjonar og autentisitet og nyskaping i folkemusikken som tema), medan dei tre siste var frittstående artiklar.

3. Fagfellevurdering er ein metode for å kvalitetssikra publikasjonane. Fagfellene (det er vanlegvis to) er forskarar innan same fagfelt som artikkelforfattaren og kunnskap om temaet for artikkelen. Desse les og kommenterer artikkelen, og gir til slutt råd til redaksjonen om artikkelen kan trykkast, eventuelt etter revisjon. Fagfellene er dobbelt anonyme slik at fagfelle og forfattar ikkje skal kunna identifisera kvarandre.

I tillegg vart Reidar Sevåg sin artikkel «Fela» for første gong publisert på norsk, ettersom den tidlegare berre var publisert på tysk. Skrift nr. 20 vart første skrift på mange år heilt utan artiklar basert på innlegg frå seminara til laget. Thedens presenterer òg nummeret som «det motsatte av et temanummer» i forordet. Temanummer hadde så langt heller vore regelen enn unntaket for Norsk folkemusikklags skrift, men i dei påfølgjande åra har det vore svært lite temanummer. Slik sett kan ein seia at seminara og skriftet for alvor skilde lag på denne tida. Det kan igjen sjåast i samanheng med innføring av fagfellevurderinga.

Fagfellevurdering legg lista høgare for dei som ønsker å bidra med artiklar til skriftet, både på godt og vondt. Det er meir arbeidskrevjande å skriva ein artikkel som skal fagfellevurderast og ein risikerer at artikkelen vert refusert etter vurderinga. Ein vil få tid etter fagfellevurdering til å betra artikkelen i tråd med råda ein får, men det er ikkje alltid ein har moglegheit til å få gjort dei endringane som må til innan siste frist for innlevering av manus. Ein kan då prøva på nytt året etter. Denne uvissa gjer likevel terskelen høgare for innlevering av manus til skriftet. Det vert då vanskelegare for redaksjonen å bestilla artiklar frå seminaret til eit temanummer, ettersom forfattarane i mindre grad enn tidlegare kan vera sikre på å få artiklane på trykk.

Med skrift nr. 20 takka Hans-Hinrich Thedens for seg etter 10 år som redaktør i skriftet. I forordet skriv han at satsinga hans på fagartiklar, heller enn seminarinnlegg og hovudfagsoppgåver, kanskje kunne sjåast som vel optimistisk då han overtok, men at utviklinga innan folkemusikkutdanningane og mengda av studentar innan fagfeltet viser at det er «langt flere skriveføre folk innen folkemusikkforskningen enn for ti år siden og det å finne artikler til dette skriftet er på ingen måte noe problem lenger». Han skriv vidare litt om innføringa av fagfellevurderinga:

Når Norges forskningsråd etterlyste fagfellevurdering av bidragene kalte jeg dette «å skyte på spurver med kanon», men nå er faktisk spurvene blitt ganske store og vi skyter nå med større kaliber enn NFR (Norges forskningsråd, red.) opprinnelig bad om. Fagfellevurdering fungerer bra og jeg er takknemlig for og imponert over hvor grundig og konstruktivt fagfellene arbeider.

Thedens avsluttar med å vise til at nokre artiklar òg har vorte avviste i arbeidsprosessen. Dette kan sjåast som eit sunnheitsteikn for skriftet, skriv han, men oppmodar samstundes forfattarane til å senda artiklane inn att på seinare tidspunkt.

Då Astrid Nora Ressem overtok stafettpippen etter Thedens, innleidde dette ein ny og viktig epoke for skriftet. Skrift nr. 21 vart det første skriftet utgjeve av Novus forlag, eit samarbeid som har sikra stabilitet og profesjonalitet i utgjevinga av skriftserien og letta mykje av arbeidet for redaktøren. I skrivande stund har dette samarbeidet òg eit jubileum, ettersom skrift nr. 32 vert det tiande skriftet Novus gir ut for oss. Redaksjonen i *Musikk og tradisjon* er svært takksame for arbeidet Novus har gjort for oss gjennom desse åra. Men Ressem fekk òg ei ekstra utfordring i byrjinga, då skriftet i 2006 plutselig mista godkjenninga som «nivå 1»-skrift. Dette viste seg å vera basert på ei misforståing og samanblanding med eit anna skrift, men det førte likevel til ein del ekstra arbeid før skriftet kom inn att på lista året etter. Novus har vore til god hjelp i den seinare kommunikasjonen med Forskningsrådet.

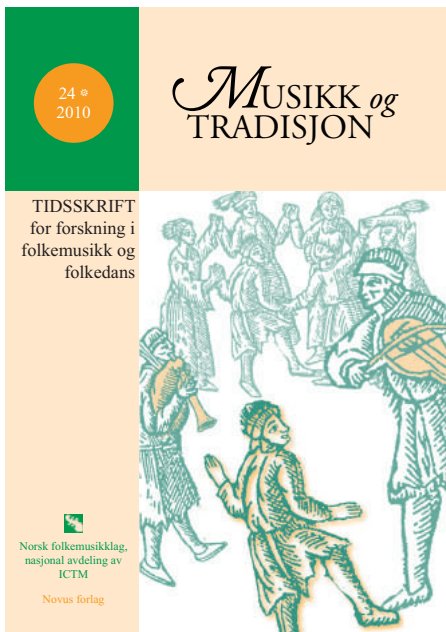
Ressem sitt andre skrift som redaktør var ei større jubileumsutgåve, skrift nr. 22, då laget vart 60 år i 2008. Dette vart markert med eit jubileumsseminar på Dale-Gudbrands Gard på Hundorp og med fleire jubileumsartiklar i skriftet. Sven Nyhus skreiv om sine minne frå samarbeidet med Ole Mørk Sandvik, og Séamas Ó Catháin skreiv om Sandvik sine innsamlingsarbeid i Irland og Skottland på 1920-talet. Sandvik var sjølv òg representert i jubileumsskriftet med eit opptrykk av artikkelen «Svævende toner og eiendommelig rytmikk i vore folkemelodier. Opptrykk fra *Samtiden* 1921». Catharinus Elling har jubileum i same år som Norsk folkemusikklag, og i 2008 var det 150 år sidan han vart fødd. Elling og Sandvik hadde heftige debattar i samtida, og i skrift 22 trykte laget opp Elling sin replikk til Sandvik sin nemnde artikkel, som òg vart trykt i *Samtiden* 1921. Vidare vart det trykt fem frittstående nye artiklar i skrift nr. 22, etter seks frie artiklar i skrift nr. 21. I skrift nr. 23 kom det med heile åtte frittstående fagfelleverderte artiklar, noko som viser god tilgang på artikkelforfattarar trass, eller kanskje på grunn av, overgangen til fagfelleverdert skrift. Det var stor tematisk breidde på artiklane, mellom anna ulike formar for mu-

sikalske møte (nr. 21), folkemusikkomgrepet og -sjangeren (nr. 22) og den nordiske «folkemusikkstilen» (nr. 23). Skrift nr. 23 inneheldt òg bidrag til instrumentforskinga i tillegg til fleire artiklar med den vokale folkemusikken som tema. I dette skriftet vart det for første gong trykt bokmeldingar i serien, noko som seinare har vorte ein fast post i skriftet. Frå skrift nr. 22 fekk Norsk folkemusikklags skrift òg ein redaksjon. To av styremedlemmane sat då i denne, men seinare vart dette utvida slik at heile styret utgjorde redaksjonen.

Inneverande tiår vart starta med eit nytt redaktørskifte. Då Gjermund Kolltveit overtok som redaktør frå skrift nr. 24 i 2010, kunne han i forordet ønska velkommen til eit «nytt» tidsskrift. Styret i laget hadde vedtatt å skifta namn på skriftserien og det nye namnet vart «Musikk og tradisjon – tidsskrift for forskning i folkemusikk og folkedans». Nummereringa av skriftserien vart likevel vidareført saman med føremålet for skriftet, som Kolltveit skildrar på følgjande vis i forordet: «(...) å presentere forskningsbredden på området ICTM dekker, det vil si tradisjonell musikk og dans i vid betydning». For abonnentane var det kanskje dei estetiske endringane som vart mest synlege, ettersom skriftet med det nye namnet òg fekk eit meir einsarta uttrykk. Ann-Turi Ford, som gjennom Ford Formgivning tidlegare hadde hatt ansvaret for den grafiske utforminga av skriftet, omarbeidde ein illustrasjon frå Olaus Magnus sitt tidlegare nemnde verk *Historia de gentibus septentrionalibus* (1555). Dette vart den faste framsida til *Musikk og tradisjon*, presentert med ulike fargar frå år til år.

Med første nummer av *Musikk og tradisjon* vart òg det heilt nye redaksjonsrådet presentert. Dette var tenkt som ein start på eit tettare skandinavisk samarbeid i *Musikk og tradisjon*, og medlemmane kom difor frå Noreg, Sverige, Danmark og Finland. Desse har lånt namnet sitt til skriftet og med det stilt seg bak arbeidet og vore garantistar for den vitskapelege kvaliteten i dei åtte åra som no har gått.

Det er meg fortald at fororda ofte er noko lesaren hoppar elegant over før ein byrjar rett på hovudinnhaldet i boka/skriftet. Dersom ein har gjort det med skriftera Kolltveit var redaktør for, har ein verkeleg gått glipp av noko! Fororda til Kolltveit er underhaldande og inneheld mykje interessant informasjon, så då toler lesaren gjerne òg at dei er noko lengre enn dei tid-

Første utgåva av Musikk og tradisjon.

legare redaktørar i skriftet hadde skrive.

I forordet til skrift nr. 24 presenterer Kolltveit ein ny type artiklar i skriftet: diskusjonsartiklane. Dette innebar at ein artikkel vart sendt til utvalde forskarar. Desse kommenterte så artikkelen i kortare tekstar som vart trykt i skriftet saman med artikkelen. Målet var å få ei meiningutveksling på eit fagleg grunnlag – i dette første tilfellet på Bjørn Aksdal sin artikkel «Hardingfela – middelalderinstrument eller fiolinkopi?». Eit par

nummer seinare introduserte Kolltveit endå eit nytt konsept: dialogartikkelen. Artikkelen var skriven av Ola K. Berge og Mats Johansson, i form av ein open dialog mellom desse om temaet «autorskap» i norsk og svensk folkemusikk. Dei fire skriftona Kolltveit var redaktør for, nr. 24–27, inneheldt totalt 22 frie artiklar med stor variasjon i tema. Det er mellom anna bidrag til instrumentforskinga (nøkkelharpe, hardingfele, bukkehorn og fiolin), danseforskinga (reinslenderen, danseformer i Numedal), forskning på tonalitet og rytme, forskning på vokal folkemusikk, og ein av alt for få artiklar i skriftserien om dei samiske musikktradisjonane.

Då underteikna overtok som redaktør for *Musikk og tradisjon* etter Gjermond Kolltveit i 2014, var skriftet det einaste vitskaplege tidsskriftet for folkemusikkforskning i Norden på nivå 1. Seinare har svenske PULS kome til og vart i Noreg godkjend som vitskapleg publikasjon på nivå 1 frå 2016. PULS har vald ein heildigital variant og kjem berre ut på nett. Det er ikkje fleire publikasjonskanalar for fagfeltet folkemusikk og -dans enn at me ønsker alle nye kanalar velkomne, samstundes kan PULS vera noko av grunnen

til at *Musikk og tradisjon* dei siste åra har mottatt færre artiklar frå naboane våre i aust, som tidlegare var aktive bidragsytarar til skriftet. Eit viktig mål då Norsk folkemusikklag starta med utgjevinga av skriftserien, var å bidra til auke i faglege utgjevingar innan folkemusikk- og folkedansfeltet. Det er difor gledeleg at det har vore ei god utvikling på dette feltet, både med *Årbok for norsk folkemusikk* som kom første gong i 1991, auka i masteroppgåver og doktoravhandlingar knytt til feltet og ikkje minst auka i bokpublikasjonar, mange av desse omtala gjennom meldingar i *Musikk og tradisjon*. Men medlemmane i Norsk folkemusikklag er samansett av folkemusikk- og folkedansinteresserte med svært ulik bakgrunn, og ikkje alle har sett pris på retninga skriftserien til laget har tatt. Redaksjonen har fått tilbakemeldingar frå medlemmar som meiner skriftet er mindre tilgjengeleg i dag enn det var tidlegare. Når *Årbok for norsk folkemusikk* no er lagt ned og bladet Folkemusikk har tatt eit skritt i retning mot lengre fagartiklar, kan dette saman med utviklinga i Norsk folkemusikklag sitt skrift, opplevast som om det er eit mål at alle utgjevingar om norsk folkemusikk skal strekka seg mot eit høgt akademisk nivå. Når artiklar vert fagleg tunge, som særleg er tilfellet i dei vitskaplege publikasjonane, hender det diverre òg at dei samstundes vert meir språkleg utilgjengelege for lesaren, særleg om ein ikkje er vand med å lesa denne typen artiklar. Det er difor viktig at ikkje berre fagleg tyngde, men òg god formidling vert vektlagt i publiseringa av fagstoff om folkemusikk og folkedans. Som utgjevar av Noregs einaste vitskaplege tidskrift for forskning innan folkemusikk og folkedans, ser me det som ei viktig oppgåve å halda så høgt fagleg nivå som mogleg på innhaldet i skriftet. Samstundes oppmodar me gjerne bidragsytarane våre til å formidla forskninga på ein slik måte at innhaldet vert så tilgjengeleg som mogleg.

Denne filosofien pregar òg seminara våre, som gjerne har både ei teoretisk og ei meir utøvande side, til dømes i form av konsertinnslag, omvising i aktuelle utstillingar og liknande. Ønsket frå styret i laget er at både seminara og skriftet når eit breitt publikum. Som de vil kunna lesa av seminarartikkelen i dette skriftet, varierer deltakartalet på seminara etter kor godt temaa treff. Det er likevel ikkje alltid dei breiaste temaa som trekk mest deltakarar, noko me såg under «Dekorsemnaret» på Rauland i 2013. Her var temaet dekoren på hardingfela og eit breitt utval feler var utstilte i sam-

band med seminaret. Trass i smalt tema er seminaret eitt av dei med høgast deltakartal dei siste åra. For første gong i laget si historie vart innlegga frå seminaret ikkje trykt i skriftet, men som eigen publikasjon. Denne fekk tittelen *Hardingfeledekoren* og vart trykt i eit noko større format enn *Musikk og tradisjon*. Årsaka var at me ønskte å få god plass til bileta for å kunna visa den rike variasjonen i dekoren på hardingfelene.

Dei førebels fem siste utgåvene av *Musikk og tradisjon*, inkludert det du no held i handa, har i all hovudsak fortsett i same spor som forgiengarane. Ingen av dei har vore temanummer, men har innehalde frie artiklar med stort spenn i tema. Det har vore bidrag til instrumentforskninga (meråkerklarinetten, den norske sekkepipa, langeleik og hardingfele), ulike innfallsvinklar til opplæring i folkemusikk frå spelemannslag til høgare utdanning, bruk av ny teknologi til analyse av tonalitet og rytme i vokalmusikk, instrumentalmusikk og dans med meir. Skrifta har vidare innehalde det som dei seinare åra har vore faste postar i serien: Bokmeldingar, konferanserapportar, samandrag av folkemusikk- og folkedansrelaterte masteroppgåver og doktoravhandlingar, oversyn

over bidragsytarar og tidlegare nummer i skriftserien, i tillegg til informasjon om laget og rettleiing for framtidige artikkelforfattarar. Dette har vore ei god oppskrift for *Musikk og tradisjon* så langt, men vonleg vil me òg få høve til å utvikla skriftet vidare dei komande åra.

I 2015 tok *Musikk og tradisjon* det endelege spranget inn i den digitale tidsalderen. Då vart skrift nr. 28 og 29 publiserte på

Hardingfeledekoren kom ut i 2015. Framsida er eit detaljbilete av dekoren på «Jaastadfela», den eldste kjende hardingfela (datert til 1651).

Novus sin nettstad www.ojs.novus.no med alle artikkane i pdf-format til fri nedlasting. Det hadde lenge vore eit ønske frå laget si side å publisera skriftet både i papirutgåve og digitalt. Å publisera skriftet med fri tilgang, var eit krav frå Forskingsrådet for at skriftet framleis skulle kunna få støtte. Styret i laget støttar intensjonen bak dette kravet, som seier at offentleg finansiert forskning skal vera opent tilgjengeleg for alle. Men med dei økonomiske utfordringane laget og skriftet har opplevd i dei etterfølgjande åra, kan denne opne løysinga verta ei utfordring for skriftet framover. Skriftet ligg no oppe tilgjengeleg for alle, ikkje berre medlemmane som framleis betaler for papirutgåva av skriftet. Styret har så langt fått tilbakemeldingar om at medlemmane ønsker å behalda papirutgåva. Dette kan likevel endra seg i framtida slik at papirutgåva vert lagt ned. Kven vil då betala for eit oppe tilgjengeleg skrift? Dei økonomiske utfordringane truar no den vidare eksistensen til skriftet.

2016–2019?: Jubileum eller gravøl?

Arbeidet som redaktør handlar om å ha kontakt med fagmiljøa og tilby ein publikasjonskanal for arbeida deira. Dette krev gjerne at ein arbeider i eit langsiktig perspektiv. Dei økonomiske utfordringane laget har opplevd dei siste åra, har diverre gjort dette svært vanskeleg. Me har no kome dit at me i skrivande stund ikkje veit om me får nok økonomisk stønad til å driva vidare frå 2019. Bjørn Aksdal skildrar situasjonen i detalj i sin artikkel om laget i dette skriftet, så eg skal ikkje skildra denne på nytt her, men sjå litt nærare på situasjonen til skriftserien. I skrift nr. 11, ved 50-årsjubileet til laget, skreiv Hans-Hinrich Thedens følgjande i forordet: «Dessverre har skiftende bevilgninger gjort det umulig å gi ut skriftet til et fast tidspunkt hvert år. Vi kan bare håpe på mer stabilitet i fremtiden.» Samarbeidet med Novus forlag og mange år med fast støtte frå Forskingsrådet og Stiftinga for folkemusikk og folkedans, gav utover 2000-talet meir stabilitet til utgjevingane. Etter å ha mista støtta frå både Forskingsrådet og Stiftinga, er framtida no diverre mykje mindre stabil og svært usikker.

Som følge av Stortingsmelding om Humaniora som vart lagt fram i mars 2017, vart det oppretta ei ny tilskotsordning for opne tidsskrift innan

humaniora og samfunnsvitenskap. Denne ordninga skulle erstatta den tidlegare publiseringsstøtta frå Forskingsrådet. CERES (Nasjonalt senter for felles systemer og tjenester for forskning og studier) fekk ansvaret for å administrera ordninga. 41 skrift søkte om støtte og *Musikk og tradisjon* var eitt av desse. Då svaret på søknaden kom, informerte CERES om at dei hadde vorte tildelt eit avgrensa beløp som gjorde at talet på skrift som ville verta innkjøpt til ordninga, var redusert samanlikna med den tidlegare støtteordninga frå Forskingsrådet. 25 av dei 41 skrifter fekk då støtte, og *Musikk og tradisjon* var ikkje eitt av desse. Avgjerda vart ikkje grunngeve i brevet, og det var ikkje mogleg å be om ei nærare grunngeving. Styret i laget har i ettertid hatt eit møte med Novus forlag for å diskutera saka. Dei kunne heller ikkje seia noko om grunnen til avslaget, men meinte at det neppe har noko med den faglege kvaliteten på skriftserien å gjera. Som vitenskapleg skrift på nivå 1 vert *Musikk og tradisjon* årleg vurdert for å få behalda denne godkjenninga. At skriftserien no sidan 2007 har lege stabilt på denne lista, er i seg sjølv eit kvalitetsstempel. Me er difor tilrådde å fortsetja arbeidet som før fram til me på ny kan søkja om å koma inn under støtteordninga frå 2021.

Trass i at avslaget ikkje vart grunngeve, vart det likevel nemnd fleire kriterium dei hadde arbeidd ut ifrå der det mellom anna vart vektlagt «viktighet innen fagfeltet». Det er difor naturleg å spørja seg kor viktig *Musikk og tradisjon* er for fagfeltet folkemusikk- og folkedansforskning. Det har ikkje vore innanføre ramma av arbeidet med denne artikkelen å gjera ei større spørjeundersøking eller eit forskingsarbeid knytt til dette spørsmålet. Eg vil likevel tillata meg nokre refleksjonar rundt spørsmålet basert på observasjonar som redaktør for skriftet dei siste åra og ei mindre avgrensa undersøking.

Musikk og tradisjon er Noregs einaste vitenskaplege tidsskrift for folkemusikk- og folkedansforskning. Det gjer det svært viktig for forskarar innan dette feltet, ettersom det er ein av få publikasjonskanalar for desse forskarane. Det er likevel ikkje den einaste, då det òg er internasjonale skrift som er godkjende publiseringskanalar på nivå 1 og 2 i Noreg. Døme på dette er PULS (nivå 1) og *Ethnomusicology* (nivå 2). Norsk Senter for forskningsdata fører statistikk over godkjende publiseringskanalar i Noreg, mellom anna gjennom nettstaden Norsk publiseringsindikator (www.npi.nsd.no). Lista over godkjende publiseringskanalar for fagfeltet musikkvitenskap tel 192

publikasjonar. Denne lista kan sorterast etter ulike kriterium og eitt av desse er publikasjonsandelar frå norske forskarar i åra 2014–2017. Då eg gjorde dette i september 2018, stod *Musikk og tradisjon* som nummer 5 på lista av dei 192. Sjølv om me ser heile feltet musikkvitenskap under eitt, viser altså dette at *Musikk og tradisjon* er eitt av skriftera med flest publiserte artiklar frå norske forskarar dei siste fire åra.

Eit anna kriterium for å vurdere relevansen til ein publikasjon er å ta ein kikk på kor mykje det vert referert til skriftet i andre publikasjonar. I den norske søkemotoren Oria kan ein søkje i norske fag- og forskningsbibliotek. Ettersom ein berre kan søka på titlar og ikkje i sjølve tekstane, er det vanskeleg å søka direkte etter referansar, men eg har gjort ei lita undersøking for å sjå om norske masterstudentar kjenner til og brukar *Musikk og tradisjon*. Dei seinare åra har det vorte praksis å leggja ut masteroppgåver som vert leverte ved dei norske utdanningsinstitusjonane med open tilgang i Oria, dersom studenten gir løyve til slik publisering. Då eg i oktober 2018 søkte i Oria etter masteroppgåver frå dei siste 20 åra med emneorda «folkemusikk» og «folkedans», fekk eg opp 41 masteroppgåver utgjeve sidan 2002.⁴ Dette inkluderte då òg oppgåver som er skrivne i Noreg om folkemusikk i land utanføre Norden. Ettersom *Musikk og tradisjon* i all hovudsak tar inn artiklar om norsk og skandinavisk folkemusikkforskning, og rettar seg mot skandinaviske lesarar, har eg vald å sjå bort frå dei 10 oppgåvene som utelukkande omhandlar folkemusikk i land utanføre Norden. Me står då att med 31 oppgåver for nærare undersøking. Desse er leverte ved åtte norske noverande og tidlegare universitet og høøgskular.⁵

Ein gjennomgang av kjeldelistene til desse oppgåvene viser at artiklar i Norsk folkemusikkklags skrift / *Musikk og tradisjon* er brukt som kjelde 52 gonger i 19 av desse oppgåvene. Desse fordeler seg jamt ut over heile skriftserien frå nr. 1 og fram til nr. 29. Talet 52 er altså kor mange gonger ein eller annan artikkel i Mot er referert i kjeldelistene til desse 31 oppgåvene. Nokre

4. Dersom ein søkjer i alle masteroppgåver for same periode, utan å krevja open tilgang, får ein opp 157. Om ein går ut ifrå at dette er alle master- og hovudfagsoppgåver innan folkemusikk- og folkedans som er leverte desse åra, utgjer utvalet mitt om lag 25 %.
5. Desse institusjonane er Universitetet i Oslo, NTNU, Norges Musikkhøgskole, Universitetet i Sørøst-Noreg (inkl. tidlegare Høgskulen i Telemark), Universitetet i Agder, Universitetet i Tromsø, dåverande Høgskolen i Nesna og dåverande Høgskolen i Sør-Trøndelag.

artiklar er likevel meir populære enn andre. Mats Johansson sin artikkel «Svensk folkmusik som samtidskulturell uttrycksform», frå skrift nr. 17, er den mest siterte artikkelen. Den er vist til i fem av oppgåvene. Men Tellef Kvifte er den mest siterte forfattaren frå skriftet i dette utvalet. Han er sitert i sju oppgaver, men frå fem forskjellige artiklar han har skrivne i skriftserien. Det er i alt 12 oppgaver i utvalet mitt der skriftserien ikkje er brukt som kjelde. Det er ikkje mogleg å seia noko sikkert om grunnen til dette utan å snakka med desse studentane. Men felles for mange av dei er at dei er oppgaver med stor vekt på den utøvande delen og ofte har korte kjeldelister. Andre omhandlar tema som i lita grad er omhandla i skriftserien.

Resultata frå denne undersøkinga kan tyda på at fleirtalet av norske masterstudentar i faga folkemusikk og folkedans kjenner til skriftserien. Utvalet mitt er likevel avhengig av at dei ulike institusjonane har fått lagt ut oppgåvene med open tilgang i Oria. Det gjer at eg har fått undersøkt om lag ein firedel av relevante oppgaver i databasen. Undersøkinga gir difor berre ein peikepinn på kor godt dei norske masterstudentane innan fagfeltet kjenner skriftserien og kor mykje dei brukar denne. Det bør òg påpeikast at av dei 31 oppgåvene i utvalet er 21 leverte ved Universitetet i Sørøst-Noreg (USN) og tidlegare Høgskolen i Telemark (HiT). Dersom me inkluderer alle masteroppgåvene i Oria som ikkje ligg ute med open tilgang, kjem 91 av 157 frå desse institusjonane. Det kan tyda på at USN/HiT er noko overrepresentert i utvalet mitt. Ei feilkjelde kan difor vera at skriftet mogleg er betre kjent ved USN enn ved enkelte av dei andre norske utdanningsinstitusjonane. Trass i ovannemnde feilkjelder viser undersøkinga så høge referansetal at me kan konkludera med at skriftserien vert hyppig brukt av norske masterstudentar innan folkemusikk- og folkedans.

Når det gjeld artiklane i *Musikk og tradisjon*, vert det naturleg nok jamleg referert til tidlegare artiklar i skriftserien, men med 32 årgangar og 196 trykte artiklar kan skriftserien etter kvart òg vera eit forskingsobjekt i seg sjølv. Eit interessant døme på dette var Ola Graff sin artikkel om tydinga av kjønn i tradisjonsmusikken, trykt i *Musikk og tradisjon* 2017. For å seia noko om kjønnsbalansen i den nyare folkemusikkforskinga undersøkte han artiklane publiserte i *Musikk og tradisjon* frå 2010 til 2016. Her kom han fram til at 29 av desse var skrivne av menn, medan 10 var skrivne av kvinner. Dette viser

ein fortsett sterk mannleg dominans i folkemusikk- og folkedansforskinga, skriv han. Samstundes påpeiker han at av dei 12 bokmeldingane i skriftet i same periode, er 7 av bøkene skrivne av kvinner og 5 av menn. Av masteroppgåvene presentert i skriftet i denne perioden er 12 skrivne av menn og 19 av kvinner. Begge desse funna viser at kjønnsbalansen i dag er i ferd med å endrast, meiner Graff. Seinare i same artikkel nyttar Graff artiklane frå same periode, samt samandrag av master- og doktorgradsavhandlingar 2007–2016, for å indikera at kjønnspektivet i lita grad har vore diskutert i den nyare folkemusikk- og folkedansforskinga. Underteikna vil her leggja til at tematikken faktisk vart tatt opp alt i første nummer av Norsk folkemusikkklags skrift, i artikkelen «Kvinneperspektivet i folkemusikkforskinga» av Tove Karoline Knudsen, men det er nok snarare eit unntak enn regelen innan feltet.

Etter 35 år ville det vore interessant med eit større studium av tydinga skriftet har hatt for den norske folkemusikk- og folkedansforskinga, men det har ikkje lege innanføre ramma av denne artikkelen og bør gjerne vurderast av andre enn den sitjande redaktøren. Tilbakemeldingar eg har fått frå skribentar og lesarar i mi tid som redaktør, og engasjementet folkemusikkmiljøet har vist for skriftet i den økonomisk usikre tida det siste året, har likevel gjort meg trygg på at skriftet har ein sentral posisjon for dette forskingsmiljøet og vonleg vil kunna fortsetja å ha det i fleire år framover.

Trass fleire utfordringar for den vidare drifta av skriftserien, er styret innstilte på å finna ei løysing slik at dette viktige arbeidet kan fortsetja. Etter eit langt tilbakeblikk skal eg difor avslutta denne artikkelen med å sjå noko framover.

Me har sett at overgangen til den digitale tidsalder kan verta ei utfordring for skriftserien, men her ligg det òg mange moglegheiter. Ein kan på mange måtar seia at det ligg ein motsetnad i å prøva å presentera forskning om levande musikk og dans i form av tekst i eit tidsskrift. Det digitale formatet kan oppheva denne motsetnaden ettersom det opnar for å gjera musikken og dansen til ein integrert del av teksten. Førebels har me tidlegare måtta ty til laget sine nettsider, eller andre nettstader som YouTube, for å bruka audiovisuelle verkemiddel i formidlinga av denne forskinga. Etter gode innspel frå skribentane våre vonar me å få jobba vidare med løysingar for bruk av musikk- og videodøme lenka direkte i den digitale teksten.

Dette vil gi ein ekstra dimensjon til lesinga og opna for meir interaktive artiklar i skriftet. Men ettersom laget ønsker å behalda papirutgåva av skriftet, vil det framleis vera viktig at artiklane òg kan lesast utan slike tillegg.

Laget har òg ambisjonar om å få på plass nye nettsider då det diverre er klare avgrensingar i nettsidene laget har i dag. Etter 35 år er fleire av dei tidlege skriftera utselde og vanskelege å få tak i. Laget har difor arbeidd med å digitalisera eldre skrift og planlegg å få publisert desse på nettsidene våre. På laget sine noverande nettsider ligg det detaljerte oversyn over tidlegare skrift, men med 196 artiklar er det likevel krevjande å finna fram i desse listene. Det har vorte arbeidd med nye lister som vil vera lettare å søka i, og sortera etter ønskt innhald. Når desse vert publiserte, vil det vonleg verta lettare for lesarane å finna fram til enkeltartiklar ein vil fordjupa seg i.

Redaksjonen har ønske og ambisjonar om vidareføring og vidareutvikling av skriftet. Me vonar framleis å kunna bidra til publisering av ny forskning på folkemusikk og folkedans, og slik spreia kunnskap om fagfeltet vårt. Dette vil vera heilt avhengig av meir stabile løyvingar i framtida, men den viktigaste ressursen ligg likevel i personane som bidrar i skriftet. Eg vil difor avslutta med, på vegne av laget, å takka alle lesarar og skribentar for bidrag og støtte gjennom alle desse åra. Utan dykk, inkje skrift!

Kjelder

Saksarkivet til Norsk folkemusikklag

Norsk folkemusikklags skrift nr. 1–31 (*Musikk og tradisjon* frå nr. 24)

Samtalar med Bjørn Aksdal, Hans-Hinrich Thedens og Astrid Nora Ressem

Nettstaden Norsk publiseringssindikator (www.npi.nsd.no)